

Govern de les Illes Balears

Vicepresidència Econòmica,
de Promoció Empresarial i d'Ocupació
Direcció General d'Economia i Estadístiques

Les *persones estrangeres* en el mercat de treball de les Illes Balears, 2011

Invertim en el teu futur

ESQUEMA DE L'INFORME

- Resum executiu
- Context demogràfic i social
- Població activa
- Ocupació
- Atur
- Condicions laborals
- Conclusions

RESUM EXECUTIU (1)

Per primera vegada, des del 2005, baixa la incorporació de persones estrangeres al mercat laboral de les Illes Balears.

- ✓ El nombre de persones estrangeres en edat laboral que treballen o cerquen feina (població activa) a les Illes ha disminuït un 6%, respecte del 2010. Ara bé, es donen diferències segons la nacionalitat: mentre que el nombre d'extracomunitaris ha baixat un 18%, el de comunitaris continua incrementant-se, en aquest cas un 16%. D'aquesta manera, baixa el pes dels estrangers no comunitaris sobre el total de població estrangera activa, del 70% el 2009 al 56,5% el 2011.
- ✓ La taxa d'activitat dels treballadors estrangers de les Illes Balears ha baixat en termes interanuals 5,2 p. p. respecte del 2010, més entre els comunitaris (6,7 p. p.) que no entre els extracomunitaris (2,5 p. p.). En canvi, ha augmentat la dels nacionals (0,6 p.p.). La taxa d'activitat dels estrangers de les Illes (72,5%) supera la dels treballadors nacionals (63,2%), però se situa per sota de la dels estrangers en el conjunt d'Espanya (76,1%).

Els estrangers es veuen més afectats pel descens de l'ocupació durant el 2011, sobretot els no comunitaris, que perden un 4% del total d'efectius d'alta a la Seguretat Social.

- ✓ El total d'estrangers afiliats a la Seguretat Social durant l'any 2011 s'ha reduït en 1.652 persones, el 93,3% de les quals són extracomunitàries. Els nacionals, per la seva banda, presenten un descens de l'1,4%. Els estrangers han passat de 83.079 afiliacions el 2008, a 69.446 el 2011; és a dir, una reducció del 16,4% en 3 anys i del 21,5% en el cas dels no comunitaris.
- ✓ La caiguda de l'ocupació en la construcció continua sent molt intensa entre els estrangers no comunitaris: -20,4% el 2011.
- ✓ La taxa mitjana d'ocupació entre els estrangers de les Illes Balears ha passat del 67,4% el 2007 al 51,4% el 2011, mentre que la dels nacionals ha passat del 57,6% al 50,9% en el mateix període.

RESUM EXECUTIU (2)

Per primera vegada des del 2005, baixa l'atur entre els estrangers, mentre que continua pujant entre els nacionals.

- ✓ Durant el 2011 ha baixat l'atur entre els estrangers comunitaris (-3,0%) i no comunitaris (-4,3%), mentre que ha pujat entre els nacionals (+2,1%). Amb tot, el percentatge de població estrangera sobre el total de població en atur de les Illes Balears (25,6%) és el més alt d'Espanya, molt per sobre de la mitjana nacional (14,4%).
- ✓ Els col·lectius que experimenten el major descens de l'atur en termes interanuals són el d'homes no comunitaris (-7,4%), i el dels més joves, sobretot, entre 25 i 34 anys, que baixa un 9,4% entre els no comunitaris, un 7,7% entre els comunitaris i un 3,0% entre els nacionals. D'altra banda, és el sector de la construcció el que lidera la caiguda de l'atur entre els estrangers, tant els procedents de la UE-27 (-3,4%) com els de fora de la UE-27 (-13,5%).

La taxa d'atur dels estrangers també ha experimentat un descens a les Illes Balears, mentre que puja en el conjunt nacional.

- ✓ Per grans grups de nacionalitat, els estrangers no comunitaris en presenten la taxa més alta (33,8%), seguits pels estrangers de la UE-27 (23,0%) i, després, pels nacionals (19,5%), que són l'únic col·lectiu en què se n'incrementa la taxa.

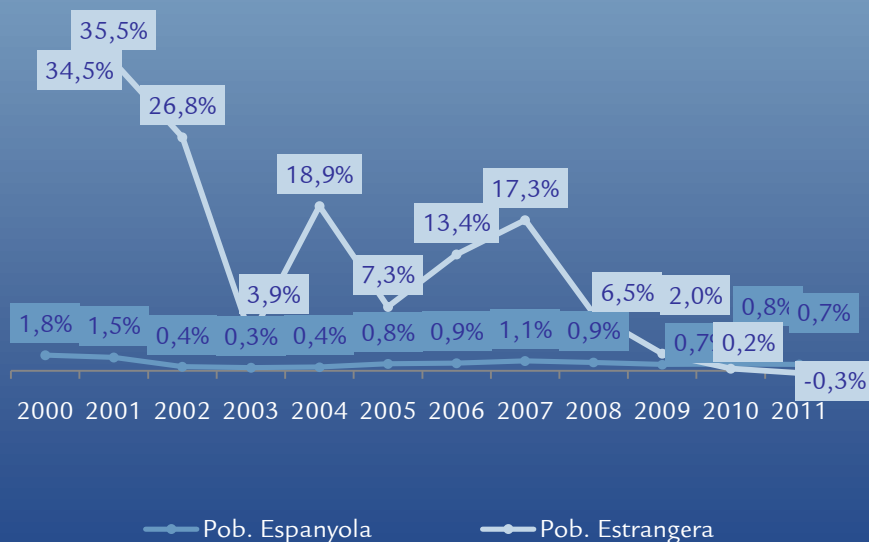

■ CONTEXT DEMOGRÀFIC I SOCIAL

Després d'uns anys de forts creixements de població estrangera, l'1 de gener de 2012 es dona un descens d'estrangers empadronats (-0,3%) a les Illes Balears.

- Les Illes Balears continuen sent la comunitat autònoma amb la major proporció de població estrangera sobre el total de població, un 21,6%, molt per sobre del conjunt de l'Estat (12,1%).
- L'Equador (-12,9%), Colòmbia (-8,5%) i l'Argentina (-7,9%) són, per aquest ordre, els països que perden el nombre més elevat de persones estrangeres a les Illes Balears respecte a l'1 de gener de 2011.

Var. (%) de la població nacional i estrangera, Illes Balears (2000-2011)

Pes de la població estrangera per illes (2000-2007-2010)

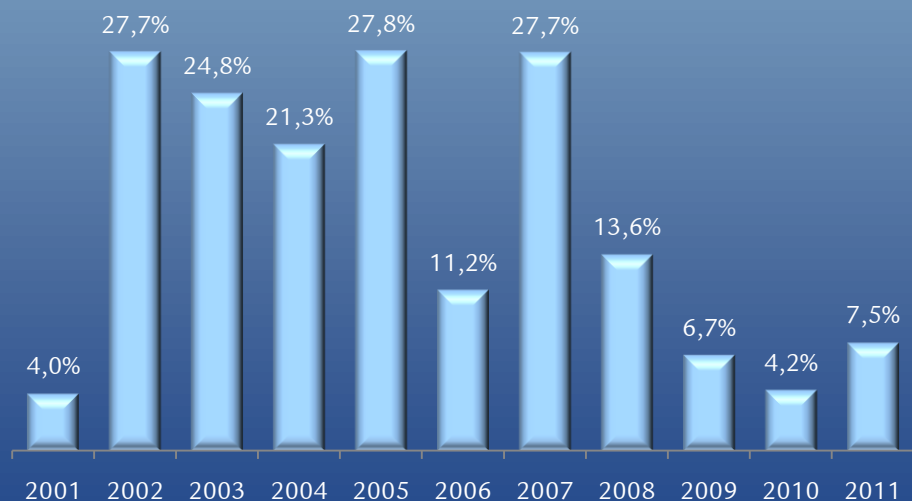

Font: OTIB a partir de dades del Padró (INE).

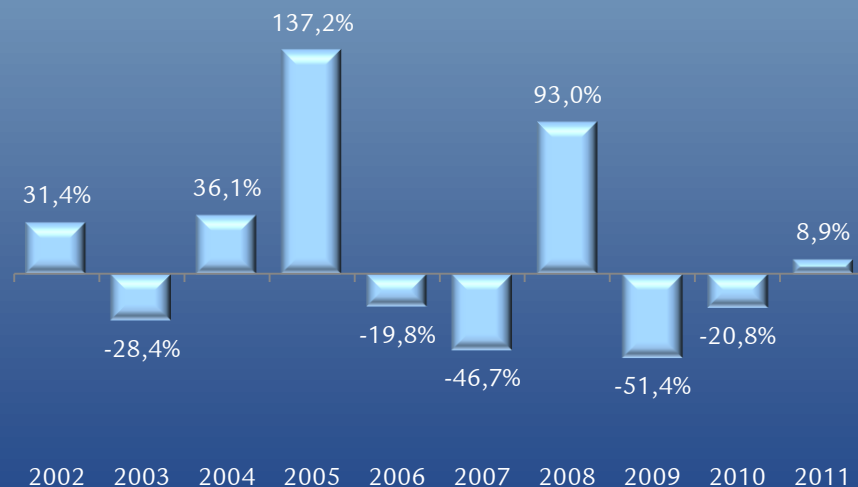
Des de l'any 2008 s'observen menors creixements en el nombre de persones amb certificats de registre o targeta de residència en vigor.

- El total de persones estrangeres amb certificat de registre o targeta de residència en vigor el 31 de desembre de 2011 a les Illes Balears és de 226.820. En termes interanuals, el ritme de creixement s'ha frenat des de l'any 2007 i se situa en el 7,5% el 2011.
- Les autoritzacions de treball concedides amb centre de treball a les Illes durant l'any 2011 són 11.277, un 8,9% superior a la xifra de 2010.

Variació interanual (%) de les persones amb certificat de registre o targeta de residència en vigor

Variació interanual (%) de les autoritzacions de treball concedides amb centre de treball a les Illes Balears

Font: OTIB a partir de dades del MEYSS

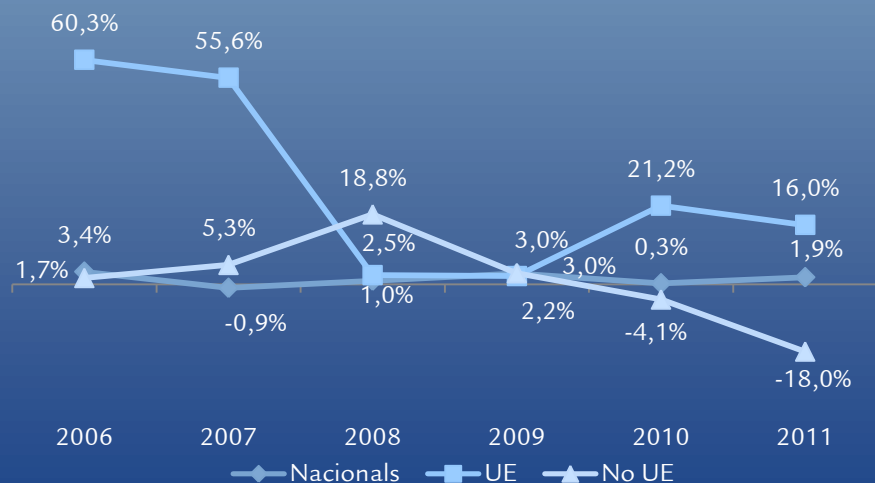
■ POBLACIÓ ACTIVA ESTRANGERA

Durant el 2011 es produeix un important descens de la població activa estrangera no comunitària.

- El percentatge de població activa a les Illes Balears es manté estable durant el 2011 (-0,2%). Per nacionalitats, s'observa que en l'espanyola s'incrementa lleugerament (1,9%), mentre que en el cas dels comunitaris creix un 16,0% i en els de fora de la UE-27 cau un 18,0%.
- Les Illes Balears continuen sent la comunitat autònoma amb el major pes de població activa estrangera sobre el total de població activa (un 24,9%), tot i que es redueix aquest percentatge respecte d'anys anteriors, sobretot en el cas dels no comunitaris, en què baixa en 3 p.p.

Var. interanual (%) de la població activa per grans grups de nacionalitats a les Illes Balears

Evolució del pes de la població activa estrangera sobre el total de població activa a les Illes Balears

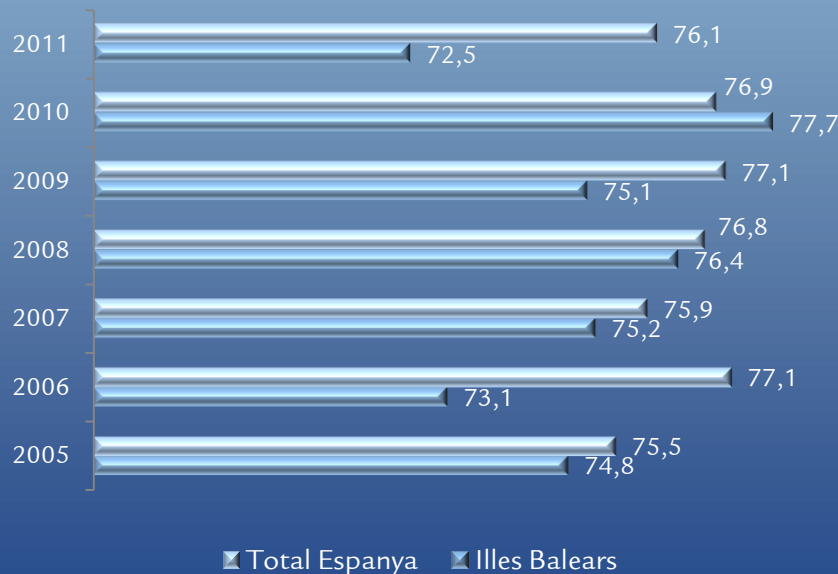

Font: OTIB a partir de dades de l'INE-EPA.

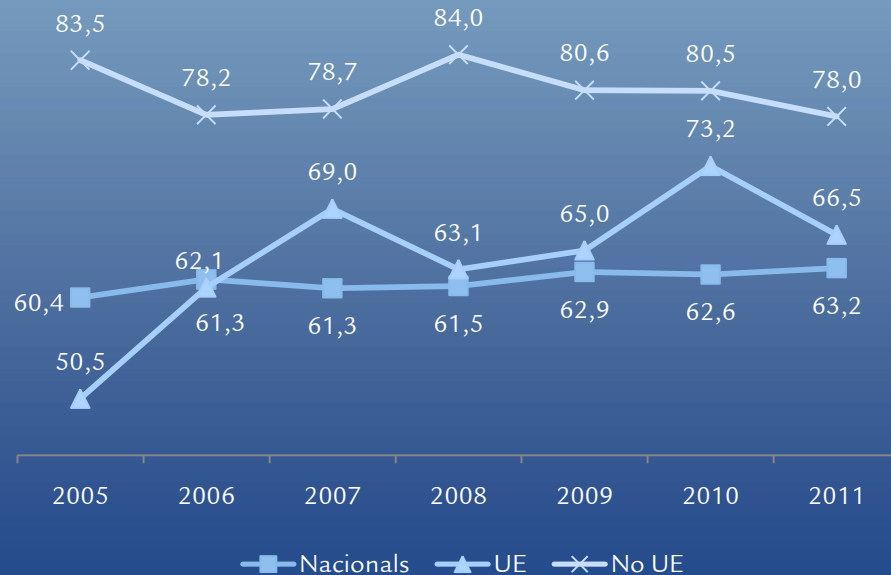
La taxa d'activitat de la població estrangera experimenta una forta baixada el 2011.

- La taxa d'activitat dels estrangers a les Illes Balears (72,5%) se situa per sota de la mitjana espanyola (76,1%). En ambdós casos es dona un descens respecte del 2010.
- Per grans grups de nacionalitats, la taxa dels espanyols puja respecte del 2011, mentre que la dels estrangers comunitaris i no comunitaris baixa 6,7 i 2,5 p.p., respectivament, a les Illes Balears.

Taxa d'activitat dels estrangers a les Illes Balears i a Espanya

Evolució de la taxa d'activitat per grans grups de nacionalitats a les Illes Balears

Font: OTIB a partir de dades de l'INE-EPA.

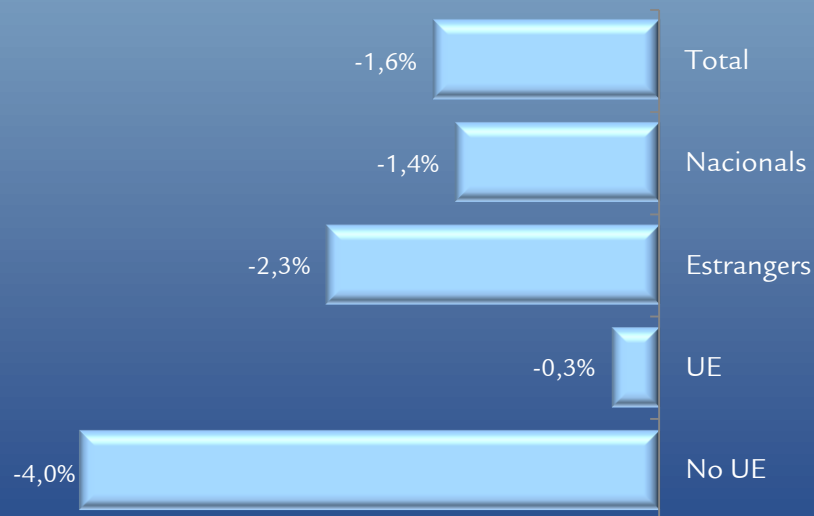

■ POBLACIÓ OCUPADA ESTRANGERA

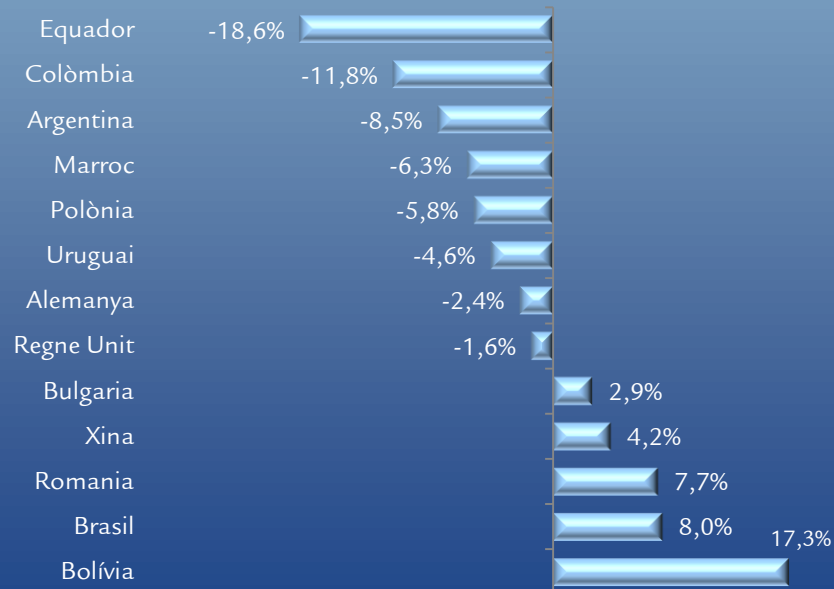
El total d'afiliació a la Seguretat Social ha caigut un 1,6% l'any 2011.

- La disminució en l'afiliació l'han patida amb més intensitat els estrangers (-2,3%) que els nacionals (-1,4%). Especialment, els estrangers no comunitaris, que han registrat un 4% menys d'afiliats.
- Les nacionalitats amb major descens de l'afiliació, en termes interanuals, han estat de tres països d'Amèrica del Sud: l'Equador, Colòmbia i l'Argentina. En canvi, Bolívia i Brasil aporten més ocupats que un any ençà.

Var. (%) treballadors d'alta en la SS per grans grups de nacionalitats (2010-2011)

Variació interanual relativa dels treballadors d'alta a la SS per nacionalitat (2010-2011)

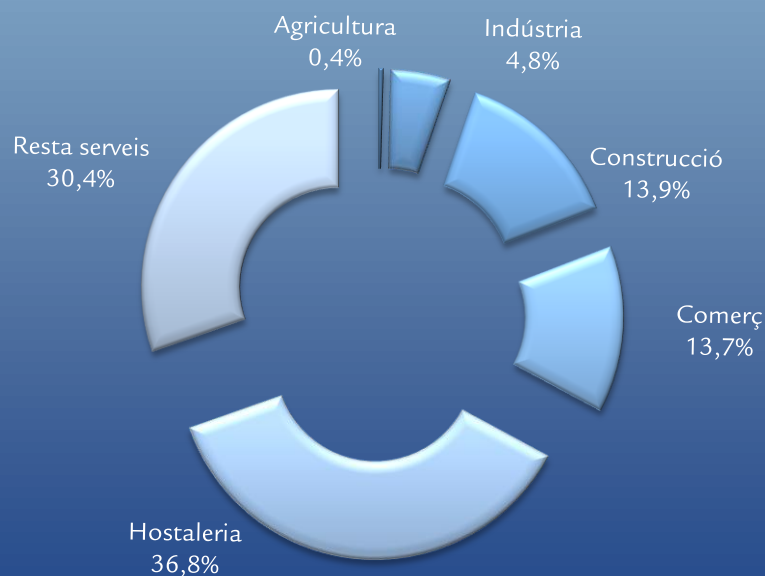

Font: OTIB a partir de dades de TGSS

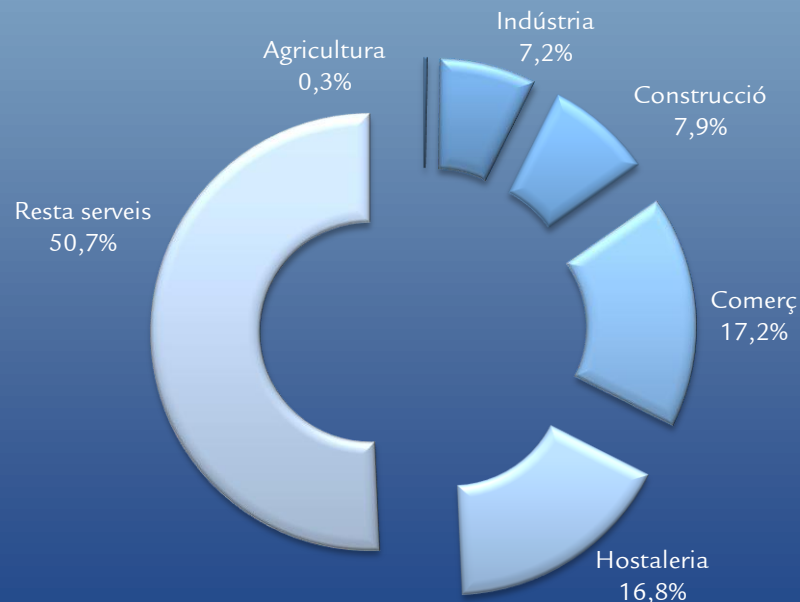
**Durant el 2011 l'hostaleria ha incrementat el nombre d'assalariats, tant entre els estrangers (+3,2%)
com entre els nacionals (+4,5%).**

- Els assalariats estrangers es concentren en les activitats de l'hostaleria (el 36,8% vs. el 16,8% per als nacionals). El pes de la construcció entre els estrangers ha caigut del 16,6% al 13,9% en un any.
- Els estrangers no comunitaris experimenten un descens del 20,4% en la construcció, per segon any consecutiu i han passat de 7.589 assalariats el 2009 a 4.819 el 2011.

**Distribució dels afiliats estrangers en el règim
general per sector d'activitat**

**Distribució dels afiliats nacionals en el règim
general per sector d'activitat**

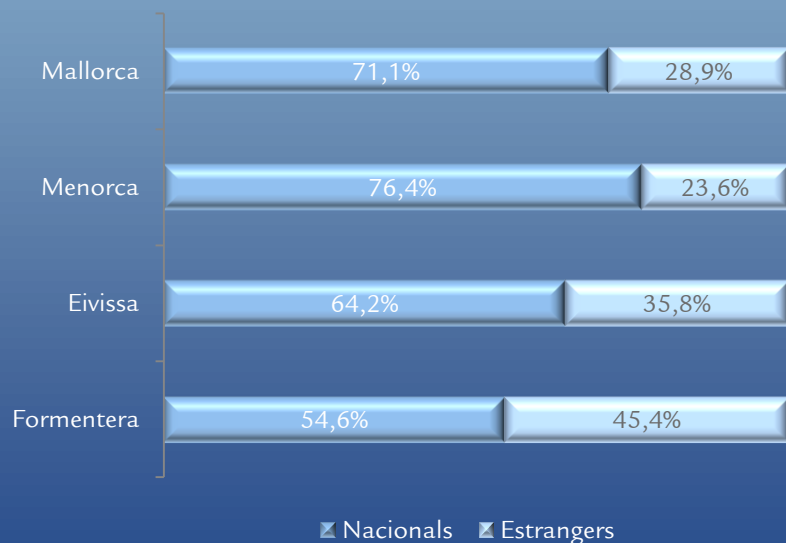

Font: OTIB a partir de dades de TGSS

La contractació registrada pel SOIB el 2011 mostra un nou descens dels contractes a estrangers no comunitaris del -3,8%, mentre que entre els nacionals augmenten un 2,9%.

- Del total de contractes registrats a Formentera, el 45,4% han estat signats per estrangers, en canvi a Menorca aquest col·lectiu només ha signat el 23,6% dels contractes.
- Continua baixant la contractació en el sector de la construcció (-14,9%), sobretot entre els no comunitaris (-18,5%). En canvi, puja a l'hostaleria en tots els grups de nacionalitats.

Contractes registrats a les Illes Balears per illa i nacionalitat

Distribució de la contractació registrada per grans grups de nacionalitats i sectors d'activitat

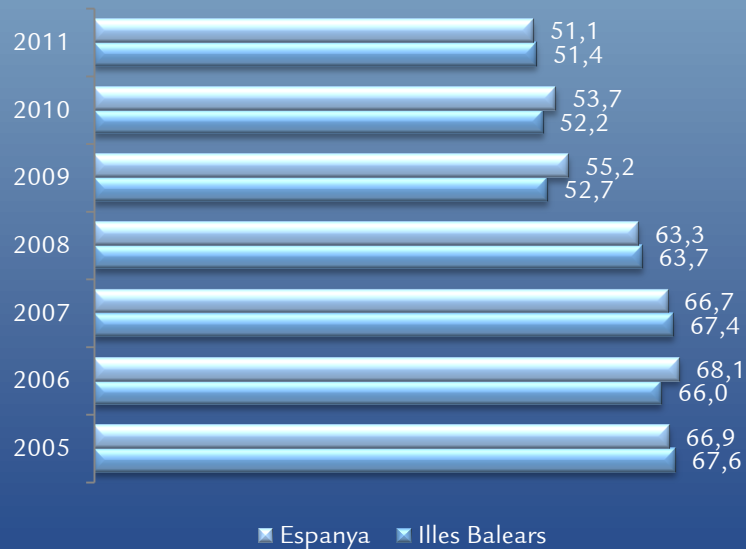
Font: OTIB a partir de dades del SOIB

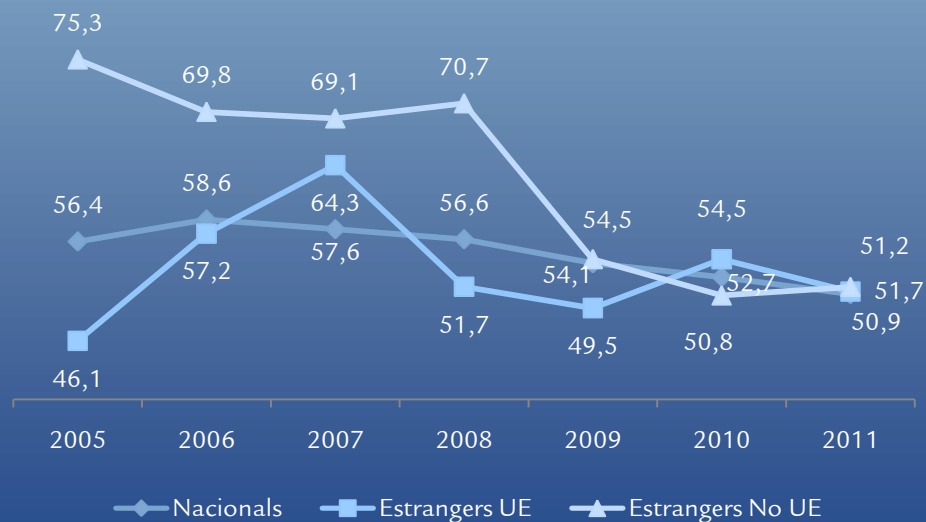
El 2011 les taxes d'ocupació per grans grups de nacionalitats s'equiparen i es dilueixen les diferències que hi havia anys enrere.

- La taxa d'ocupació dels estrangers a Espanya (51,1%) és similar a la taxa de les Illes Balears (51,4%).
- S'han reduït les diferències per grans grups de nacionalitats: els extracomunitaris han passat d'una taxa del 70,7% el 2008 al 51,7% el 2011, gairebé una reducció de 20 p.p.

Taxa d'ocupació dels estrangers a les Illes Balears i a Espanya

Evolució de la taxa d'ocupació per grans grups de nacionalitats a les Illes Balears

Font: OTIB a partir de dades de TGSS

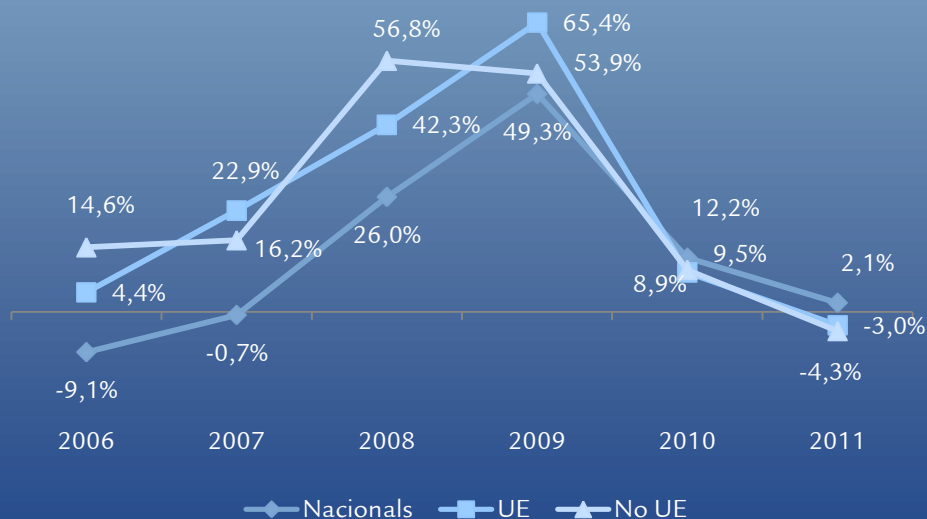
■ POBLACIÓ ESTRANGERA EN ATUR

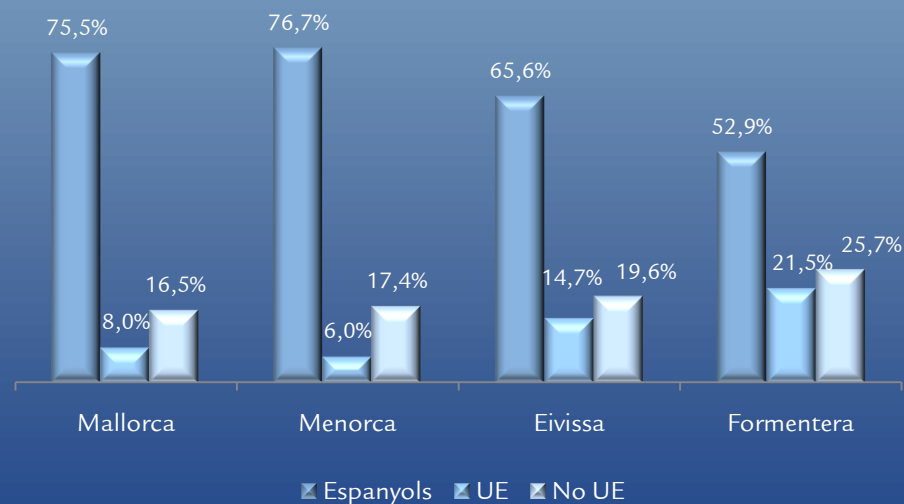
Baixa l'atur entre els estrangers (-4%) durant el 2011 a les Illes Balears, mentre que continua pujant entre els nacionals (+2,1%).

- Tot i el descens de l'atur entre el col·lectiu d'estrangers, les Illes Balears continuen tenint un major percentatge d'estrangers aturats sobre el total de persones aturades (25,5%) que la mitjana espanyola (14,4%).
- Formentera presenta el major pes d'estrangers aturats (47,1%), mentre que a Menorca es redueix a un 23,3%.

Var. (%) interanual de l'atur per grans grups de nacionalitats

Percentatge de població desocupada sobre el total de població en atur, per illes

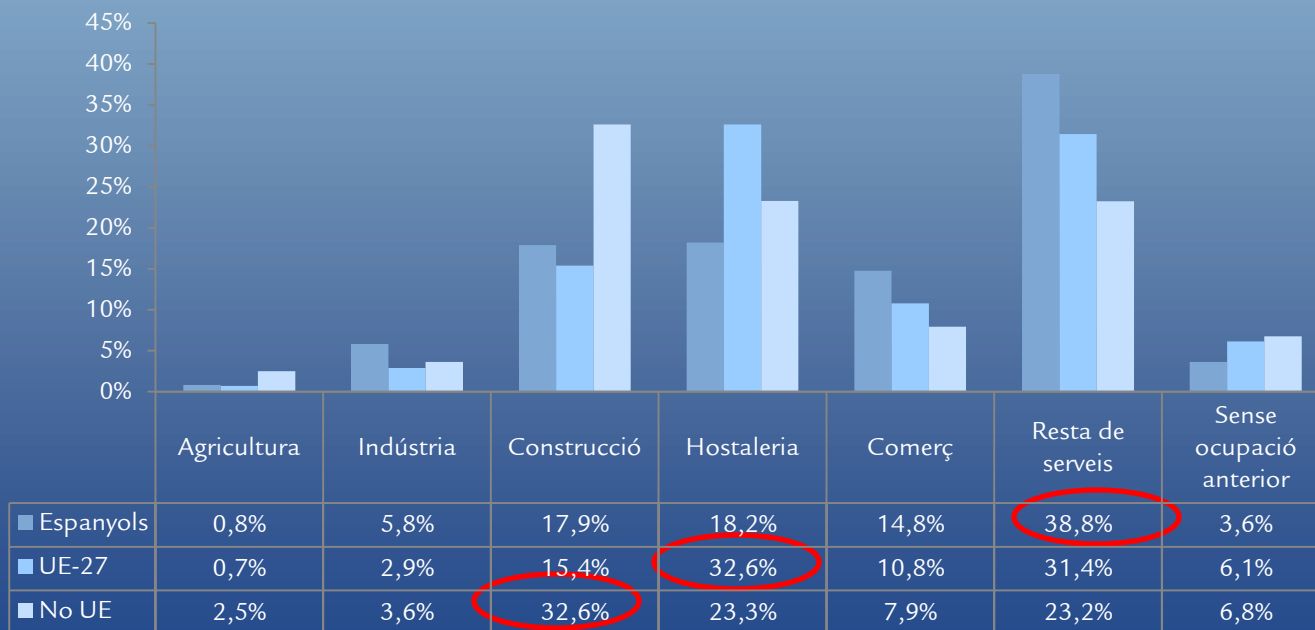
Font: OTIB a partir del SOIB

El perfil de la persona en atur estrangera no comunitària és el d'un home (62,6%), de 25 a 34 anys (35%) i del sector de la construcció (32,6%).

- La destrucció de llocs de feina a la construcció ha fet que els homes siguin majoria a les llistes de l'atur (un 62,6% en el cas dels estrangers no UE i un 51,7% en el cas dels nacionals, però un 47,7% en els UE).
- El perfil de l'atur entre el col·lectiu estranger és més jove que entre els nacionals (aproximadament un 75% dels estrangers són menors de 45 anys, davant el 63,8% en el cas dels nacionals).

Atur segons el sector econòmic i grans grups de nacionalitats (2011)

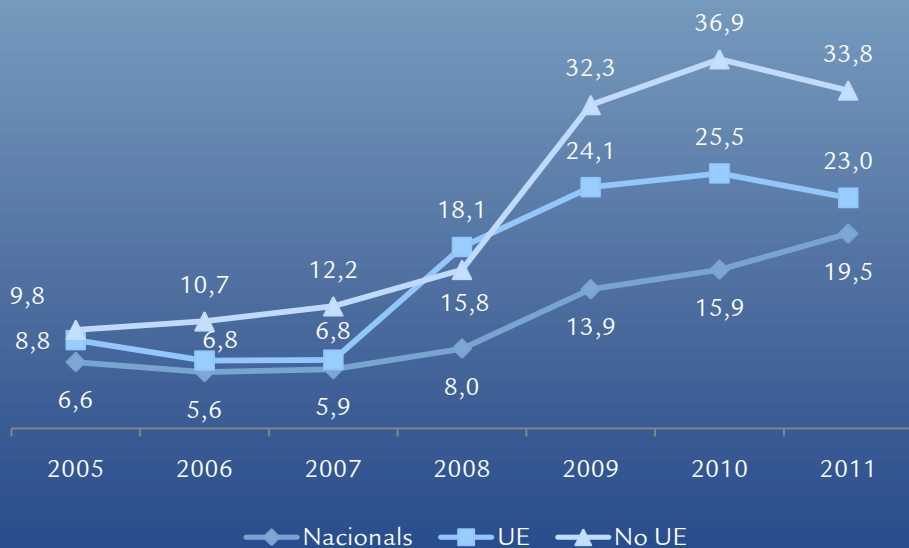
Font: OTIB a partir del SOIB

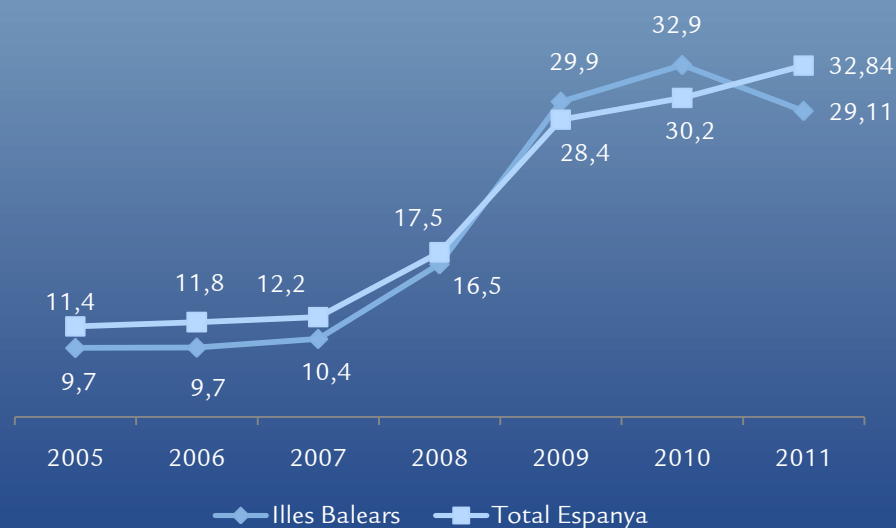
La taxa d'atur s'ha reduït entre els estrangers durant el 2011, mentre que puja del 15,9% al 19,5% entre els nacionals.

- La taxa d'atur dels estrangers no comunitaris de les Illes Balears supera en 14.3 p. p. la taxa dels treballadors nacionals, tot i que ha baixat entre els primers i ha pujat entre els segons.
- L'any 2011, la taxa d'atur de la població estrangera de les Illes (29,1%) se situa per sota de la mitjana nacional (32,8%).

Evolució de la taxa d'atur per grans grups de nacionalitats a les Illes Balears

Taxa d'atur dels estrangers a les Illes Balears i mitjana espanyola

Font: OTIB a partir del SOIB

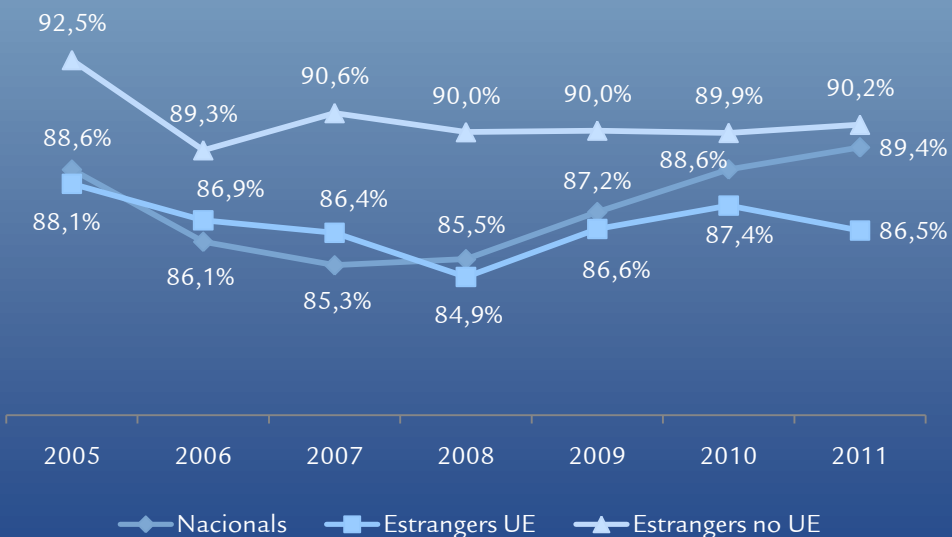

■ CONDICIONS DE TREBALL DE LA POBLACIÓ ESTRANGERA

Es produeix una forta segmentació en el mercat de treball en funció de la nacionalitat.

- Els no comunitaris són els que presenten un major percentatge de contractació temporal amb un 90,2% del total de contractes.
- El salari brut anual dels treballadors estrangers és un 23,9% inferior al dels treballadors nacionals.

Contractes temporals respecte del total de contractes per grans grups de nacionalitats

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Salari mitjà anual a les Illes Balears, nacionals i estrangers (2010)

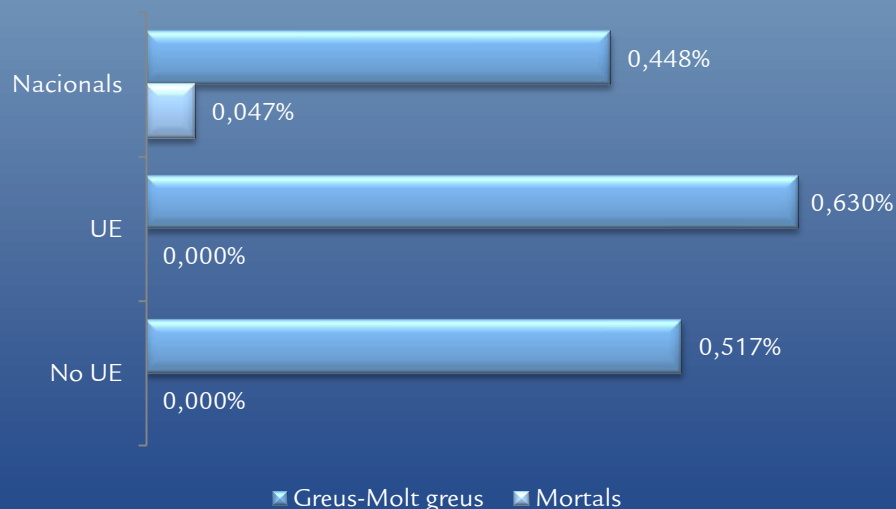
Font: OTIB a partir de dades de l'Enquesta d'estructura salarial (INE 2010)

El 69% dels accidents laborals patits per estrangers recau en els extracomunitaris.

- El 99% dels accidents de treball de les Illes Balears són lleus. Tots els accidents mortals del 2011 els han patit treballadors de nacionalitat espanyola.
- La major part dels accidents de treball amb baixa corresponen al sector dels serveis (70,8%), tot i que l'índex d'incidència presenta majors valors en la indústria i en la construcció.

Pes dels accidents de treball amb baixa, greus i mortals, a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats

Índex d'incidència dels accidents de treball per sector econòmic i grans grups de nacionalitats a les Illes Balears (2011)

Font: OTIB a partir de dades de la Direcció General de Treball i Salut Laboral

CONCLUSIONS

- ✓ La població estrangera es redueix lleugerament el 2011. Tot i això, les Illes Balears continuen sent la comunitat autònoma amb el major pes de població estrangera (21,6%).
- ✓ Es produeix un marcat descens de la població activa extracomunitària, que és la que ha patit un major descens de l'ocupació i manté la taxa d'atur més elevada 33,8%. Gran part del descens de l'ocupació entre aquest col·lectiu s'explica per la destrucció de llocs de treball en la construcció.
- ✓ Els estrangers comunitaris es concentren majoritàriament a l'hostaleria. Aquest sector ha aguantat millor els efectes de la crisi econòmica, la qual cosa ha comportat una caiguda de l'afiliació molt més suau en aquest grup, fins i tot per sota de la dels nacionals.
- ✓ Característiques laborals de la població estrangera: pitjors condicions laborals, major taxa d'atur i un elevat grau de segmentació, tant vertical com horitzontal. Aquestes característiques ja s'observen des de fa temps, però s'han agreujat arran de la crisi econòmica.